KOMISSION PÄÄTÖS (EU) 2016/2078,

annettu 4 päivänä heinäkuuta 2016,

valtiontuesta SA.41617–2015/C (ex SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN)), jonka Alankomaat on toteuttanut ammattilaisjalkapalloseura NEC:n (Nijmegen) hyväksi

(tiedoksiannettu numerolla C(2016) 4048)

(Ainoastaan hollanninkielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan,

ottaa huomioon Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on perussopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ([1]) ja ottaa huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

1. MENETTELY

(1) Vuonna 2010 kansalaiset ilmoittivat komissiolle, että Alankomaat oli toteuttanut tukitoimenpiteen ammattilaisjalkapalloseura NEC:n (Nijmegen) hyväksi. Kantelut kirjattiin numeroilla SA.31616 ja SA.31767. Vuosina 2010 ja 2011 komissio sai myös kanteluita, jotka koskivat muiden Alankomaiden ammattilaisjalkapalloseurojen, nimittäin MVV:n (Maastricht), Willem II:n (Tilburg), FC Den Boschin ('s-Hertogenbosch) ja PSV:n (Eindhoven), hyväksi toteutettuja toimenpiteitä. Alankomaat toimitti komissiolle 2 päivänä syyskuuta 2011 päivätyllä kirjeellä lisätietoja NEC:tä koskevasta toimenpiteestä.

(2) Komissio ilmoitti 6 päivänä maaliskuuta 2013 päivätyllä kirjeellä Alankomaille päätöksestään aloittaa perussopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukainen menettely Willem II:n, NEC:n, MVV:n, PSV:n ja FC Den Boschin hyväksi toteutetuista toimenpiteistä.

(3) Komission päätös menettelyn aloittamisesta (jäljempänä 'menettelyn aloittamista koskeva päätös') on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ([2]). Komissio pyysi asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseessä olevista toimenpiteistä.

(4) Alankomaat esitti huomautuksia NEC:n hyväksi toteutettuja toimenpiteitä koskevan menettelyn puitteissa 6 päivänä kesäkuuta 2013 päivätyllä kirjeellä, joka sisälsi Nijmegenin kunnan (jäljempänä 'kunta') asianomaisena osapuolena esittämät huomautukset. Alankomaiden kanssa järjestettiin 27 päivänä helmikuuta 2015 tapaaminen, johon myös kunta osallistui. Alankomaat toimitti lisätietoja 10 päivänä huhtikuuta 2015, 11 päivänä toukokuuta 2015, 13 päivänä toukokuuta 2015 ja 16 päivänä heinäkuuta 2015. Komissio ei saanut huomautuksia muilta asianomaisilta.

(5) Menettelyn aloittamista koskevan päätöksen perusteella ja yhteisymmärryksessä Alankomaiden kanssa eri seuroja koskevat tutkintamenettelyt päätettiin toteuttaa erikseen. NEC:tä koskeva tutkinta kirjattiin asianumerolla SA.41617.

2. TOIMENPITEEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

2.1 Toimenpide ja tuensaaja

(6) Kansallinen jalkapalloliitto Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond (jäljempänä 'KNVB') on ammattilais- ja harrastejalkapalloilun kattojärjestö. Ammattilaisjalkapallo on organisoitu Alankomaissa kaksitasoiseen järjestelmään. Kaudella 2014–2015 järjestelmään kuului 38 seuraa, joista 18 pelasi ylemmässä sarjassa (*eredivisie*) ja 20 alemmassa sarjassa (*eerste divisie*).

([1]) Komission päätös asiassa SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN) – Alankomaat – Tuki tietyille Alankomaiden ammattilaisjalkapalloseuroille vuosina 2008–2011 – Kehotus huomautusten esittämiseen Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 108 artiklan 2 kohdan mukaisesti (EUVL C 116, 23.4.2013, s. 19).

([2]) Vrt. alaviite 1.

(7) Nijmegen Eendracht Combinatie (jäljempänä 'NEC') perustettiin vuonna 1900, ja se pelaa kotiottelunsa Nijmegenissä. NEC:n oikeudellinen muoto on seuraava: Stichting Administratiekantoor N.E.C. -niminen säätiö omistaa yritykset Nijmegen Eendracht Combinatie B.V, Exploitatie-Maatschappij De Goffert B.V ja N.E.C. horeca B.V. Exploitatie-Maatschappij De Goffert B.V. on toimenpiteen edunsaaja. Alankomaiden antamien tietojen mukaan NEC on keskisuuri yritys, jolla oli 62,3 kokoaikaista työntekijää vuonna 2015 (69,5 vuonna 2010). Tämän tutkinnan kattamalla ajanjaksolla NEC pelasi ylemmässä sarjassa. Se pelasi viimeksi eurooppalaisen turnauksen (UEFA-cupin) kaudella 2008–2009.

(8) Vuodesta 2003 lähtien NEC on ollut Goffert Stadion -nimisen monitoimistadionin pääkäyttäjä – ei kuitenkaan ainut käyttäjä. Stadion sijaitsee suuressa Goffert-puistossa Nijmegenissä. Goffert-puistossa sijaitsevan stadionin vieressä on monitoimiurheilukeskus *De Eendracht*, jonka kunta rakensi vuonna 2003 Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) tuella. De Eendracht -urheilukeskus on vuokrattu NEC:lle, ja myös muut käyttävät sitä harjoittelupaikkana.

(9) Kunnan ja NEC:n väliset De Eendrachtia koskevat suhteet on määritelty kahdessa vuonna 2003 tehdyssä sopimuksessa: aiesopimuksessa, jonka mukaan aluetta, jossa De Eendracht sijaitsee, kehitetään kunnan urheilupolitiikkaa koskevan laajemman vision mukaisesti, sekä De Eendrachtia koskevassa vuokrasopimuksessa.

(10) Vuosina 2008 ja 2009 NEC kirjoitti kunnan viranomaisille sopimuksiin sisältyvästä lausekkeesta, jonka mukaan sillä oli oikeus ostaa De Eendracht kunnalta. Tämä määriteltiin "osto-optioksi", ja NEC kirjoitti, että sen aikomuksena oli hankkia "opstalrecht" eli rakennusoikeus ([3]) kyseiseen keskukseen. Ensimmäisessä kirjeessään NEC ehdotti, että se luopuisi osto-optiostaan 2,3 miljoonan euron korvausta vastaan. Tämä summa määriteltiin ulkopuolisen asiantuntijan arvioiman urheilukeskuksen kirjanpitoarvon ja todellisen arvon perusteella. NEC:n mukaan molempien arvojen välinen ero vastaa etua, jonka se saisi, jos se käyttäisi osto-optionsa. Toisessa kirjeessä NEC ilmoitti kunnalle, että se halusi käyttää osto-optionsa.

(11) Vuonna 2010 kunta sai kahdelta asianajotoimistolta lainopillisia lausuntoja tästä aiheesta: yhden tammikuussa 2010 ja toisen syyskuussa 2010. Ensimmäisessä lausunnossa todettiin, että vuokrasopimuksessa oli lauseke, jonka mukaan sopimus oli voimassa siihen asti, kunnes vuokralainen (NEC) hankkisi De Eendrachtin. Siinä todettiin, että kunnan ja NEC:n aikomuksena oli, että NEC ostaisi urheilukeskuksen sitten, kun EAKR hyväksyisi tämän. Lausunnon mukaan NEC:llä oli vahva oikeus vaatia kauppaa. Toista lausuntoa pyydettiin kunnanvaltuuston vaatimuksesta, ja se koski NEC:n vaateen väitettyä pätevyyttä. Tämän lausunnon mukaan kunnan velvollisuutena oli vain neuvotella NEC:n kanssa, kun otetaan huomioon, että kyseisessä lausekkeessa ei määrätä hinnasta tai hintamekanismista.

(12) Kunta suostui ostamaan vaateen 2,2 miljoonalla eurolla syyskuussa 2010. Alankomaat ei ilmoittanut perussopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti aikomuksestaan maksaa NEC:lle siitä, että se luopui osto-optiostaan. Muodollinen tutkintamenettely aloitettiin tästä liiketoimesta, ja se on näin ollen tämän päätöksen kohteena.

2.2 **Menettelyn aloittamisen syyt**

(13) Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä komissio katsoi, että tukitoimenpiteet ammattilaisjalkapalloseuroille vääristävät todennäköisesti kilpailua ja vaikuttavat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla. Komissio teki lisäksi alustavan päätelmän, jonka mukaan kunta oli antanut NEC:lle valtion varoista myönnetyn valikoidun edun ja siten myöntänyt tukea jalkapalloseuralle.

(14) Ensinnäkin osto-option olemassaolosta komissio katsoi, että kun Alankomaat tukeutui täysin ensimmäiseen lainopilliseen lausuntoon eikä huomioinut yksityiskohtaisempaa toista lausuntoa, Alankomaat ei osoittanut, että NEC:llä oli osto-optio hintaan, jota ei ollut määritelty sopimuksessa ja josta ei myöskään ollut neuvoteltu.

([3]) Alankomaiden siviililain 5:101 §:n mukaan "rakennusoikeus" (right of superficies, latina: ius superficiarium) on kiinteistöön liittyvä esineoikeus, jonka nojalla sen haltija –'rakentaja' – voi omistaa tai hankkia itselleen jonkun toisen omistaman kiinteän omaisuuden sisällä, päällä tai yläpuolella olevat rakennukset, rakennelmat tai kasvit (kasvillisuus).

(15) Toiseksi väitetyn osto-option luopumisesta maksetun hinnan markkinaehtoisuudesta komissio toisti, että julkisten viranomaisten tekemiin maa-alueita ja rakennuksia koskeviin kauppoihin sisältyvistä tuista annetussa komission tiedonannossa ([4]) (jäljempänä 'maa-alueiden kauppaa koskeva tiedonanto') esitetyt ohjeet, joihin Alankomaat on vedonnut, "koskevat vain julkisessa omistuksessa olevien maa-alueiden ja rakennusten myymistä. Ne eivät koske julkisen vallan kiinteistönhankintoja eivätkä maa-alueiden ja rakennusten vuokraamista julkisille viranomaisille tai julkisessa omistuksessa olevien maa-alueiden ja rakennusten vuokraamista. Myös tällaisiin toimiin voi sisältyä valtion tukea." Lisäksi komissio totesi, että markkinataloustoimijat ottaisivat todennäköisesti myös huomioon todennäköisyyden, että vuokralainen käyttää osto-optionsa, mikäli optio on olemassa. Ne ottaisivat huomioon muun muassa vuokralaisen käytettävissä olevat rahoitusvälineet.

(16) Kolmanneksi komissio totesi, että tuen myöntämishetkellä NEC oli ollut vakavissa talousvaikeuksissa, jotka vaaransivat sen tulevaisuuden ammattilaisjalkapalloseurana. Tarkastaessaan NEC:n liiketoimintasuunnitelman vuodelle 2010–2011 KNVB oli heinäkuussa 2010 pyytänyt NEC:ltä ulkoista takausta 1 967 000 eurolle. Ilman sitä NEC olisi vaarassa menettää lupansa. Tätä takausta (jonka komission saamien tietojen mukaan antoi yksityinen kaupallinen yritys, eikä sitä näin ollen annettu valtion varoista) tarvittiin tässä päätöksessä esitetyn 2,2 miljoonan euron lisäksi. NEC itse totesi kesäkuussa 2010, että sen taloudellinen tilanne oli huolestuttava: sen oma pääoma oli negatiivinen, toiminnallinen tulos oli negatiivinen kaudella 2009–2010, ja sen maksuvalmiusasema oli heikko. NEC oli lopettanut vuokranmaksun syyskuussa 2009.

(17) Arvioidakseen, oliko tuki valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen suuntaviivojen ([5]) (jäljempänä 'suuntaviivat') mukaista, komissio pyysi tietoja kaikkien kyseisissä suuntaviivoissa asetettujen vaatimusten täyttymisestä.

(18) Komissio ei eritoten kyennyt tarkistamaan, täyttyivätkö suuntaviivojen 34–37 kohdassa asetetut edellytykset, jotka koskivat rakenneuudistussuunnitelman luonnetta ja sen noudattamista. Komissio ei myöskään pystynyt tarkistamaan, oliko riittäviä vastasuoritteita toteutettu suuntaviivojen 38–42 kohdan mukaisesti. Lisäksi olisi pystyttävä osoittamaan, että tuki oli rajattu välttämättömään vähimmäismäärään, että tuensaaja oli itse osallistunut rakenneuudistussuunnitelmaan riittävällä rahoitusosuudella, että Alankomaat toimittaisi seurantaraportteja ja että tuen ainutkertaisuuden periaatetta noudatettaisiin.

3. **ALANKOMAIDEN HUOMAUTUKSET**

(19) Alankomaat kiistää, että toimenpiteessä olisi kyse valtiontuesta.

(20) Tältä osin Alankomaat ensinnäkin korostaa liiketoimen merkityksellistä asiayhteyttä. Alankomaiden mukaan menettelyn aloittamista koskeva päätös sisälsi tältä osin joitakin tosiseikkoja koskevia virheitä. Toisin kuin menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä todettiin, Goffert-stadion oli luonteeltaan monitoiminnallinen jo ennen vuotta 2003. Kunnan mukaan se, että De Eendrachtia (ja Goffert-stadionia) käytetään muuhun kuin urheilutarkoitukseen, on tärkeä asiayhteyteen liittyvä seikka.

(21) Alankomaat korostaa etenkin kunnan kiinnostusta kehittää huippu-urheilu- ja innovaatiopuistoa (jäljempänä 'TIP') ([6]), johon sisällytettäisiin nykyinen Goffert-stadion ja De Eendracht. TIP:n kehittämisen valmistelut oli jo aloitettu ennen kuin NEC ilmoitti kunnalle, että se halusi käyttää osto-optionsa. De Eendrachtilla oli tärkeä rooli kunnan johtaman TIP-puiston suunnitelmissa. Alankomaat korostaa, että TIP:n valmistelut jatkuivat pitkään syyskuussa 2010 tehdyn liiketoimen jälkeen. Kunta päätti keskeyttää TIP:n valmistelut vasta maaliskuussa 2012. Alankomaiden mukaan komission pitäisi nimenomaisesti ottaa huomioon, että kunnalle oli tuolloin erittäin tärkeää säilyttää täysi omistusoikeus De Eendrachtiin (sekä maa-alueeseen että sillä olevaan rakennukseen), jotta TIP:n kehittäminen olisi mahdollista.

([4]) EYVL C 209, 10.7.1997, s. 3.

([5]) Komission tiedonanto – Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi (EUVL C 244, 1.10.2004, s. 2). Näiden suuntaviivojen voimassaoloaikaa pidennettiin komission tiedonannolla valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi 1 päivänä lokakuuta 2004 annettujen yhteisön suuntaviivojen voimassaoloajan pidentämisestä (EUVL C 296, 2.10.2012, s. 3).

([6]) Kunnan aikomuksena oli muuttaa suuri osa Goffert-puistosta huippu-urheilu- ja innovaatiopuistoksi ("Topsport- en Innovatie Park", TIP) ja soveltaa monialaista lähestymistapaa, joka kattaa urheilun, koulutuksen, terveyden ja tieteen. Tämä hanke on sittemmin lakkautettu. TIP:n tulevaa rahoitusta ei otettu huomioon menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä.

(22) Tältä osin Alankomaat viittaa TIP:n odotettua taloudellista vaikutusta koskevaan raporttiin, jonka European and Regional Affairs Consultants julkaisi huhtikuussa 2009. Raportin mukaan TIP:llä odotettiin olevan myönteinen vaikutus kunnan talouteen, esimerkiksi työllisyyteen ja kulutukseen, mutta myös erilaisia epäsuoria myönteisiä taloudellisia vaikutuksia tietämyksen kehittämiseen, innovointiin, koulutukseen ja toiminnan yleiseen tasoon. Kunnan ja Buck Consultantsin laatimassa raportissa ”TIP Nijmegen Impact and Opportunities” painotetaan erityisesti De Eendrachtin ainutlaatuista asemaa TIP:n kehittämisessä.

(23) Toiseksi Alankomaat korostaa NEC:n vaateen pätevyyttä. Se on selventänyt taustaa, joka johti osto-option perustamiseen. Kunta on korostanut, että tämä liittyy siihen, että NEC luopui rakennusoikeudesta silloiseen harrastekeskukseen, jotta kunta voisi korvata tämän perustamalla uuden De Eendracht -keskuksen. Vuonna 2000 silloisen harrastekeskuksen rakennusoikeus oli NEC:llä, kun taas kunta omisti maa-alueen, jolla keskus sijaitsi. Koska kyseinen keskus ei enää täyttänyt KNVB:n vaatimuksia jalkapallotoiminnan jatkamiseksi kyseisissä tiloissa, kunta – neuvoteltuaan NEC:n kanssa – päätti vuonna 2002 perustaa uuden monitoimitilan, De Eendrachtin. De Eendracht toteutettiin julkisin varoin, ja osa rahoituksesta saatiin EAKR:ltä. Jotta EAKR:ltä voitiin hakea tukea, kunnan piti toteuttaa kyseinen keskus eikä sitä voitu myydä viiteen vuoteen. NEC luopui siksi rakennusoikeudestaan harrastekeskukseen, ja hankki osto-option uuteen De Eendracht -keskukseen (sen rakennusoikeuteen). Alankomaiden mukaan tarkoituksena oli, että NEC ottaisi De Eendrachtin haltuunsa, kun EAKR:n vaatimukset eivät enää estäisi tätä, vaikka ostohintaa ei määriteltykään tuolloin.

(24) Alankomaat kiistää näin ollen, että kunta olisi noudattanut vain yhtä lainopillista lausuntoa (ks. johdanto-osan 14 kappale). Sen sijaan Alankomaat korostaa, että kunnan ja NEC:n välillä ei ole koskaan ollut riitaa vaateesta, jota molemmat osapuolet pitivät pätevänä. Alankomaat viittaa tämän osalta Alankomaiden siviililain 6:217 §:ään, jonka mukaan osapuolten välistä yhteisymmärrystä voidaan pitää sopimuksena.

(25) Osto-optio voidaan päätellä kunnan ja yrityksen Exploitatiemaatschappij De Goffert B.V. välisestä aie- ja vuokrasopimuksesta (ks. johdanto-osan 9 kappale). Alankomaiden mukaan se, että osto-optiota koskevissa lausekkeissa ei ole määritelty hintaa tai hintamekanismia, ei ole merkityksellinen. Sellaisista ostosopimuksista, joissa osapuolet eivät määrittele hintaa, Alankomaiden siviililain 7:4 §:ssä säädetään, että ostajan on maksettava ”kohtuullinen hinta”.

(26) Lyhyesti sanottuna kunta väittää, että päätös olla noudattamatta toista lainopillista lausuntoa perustui vankkoihin ja perusteltuihin syihin, sillä se katsoi, että toisessa lausunnossa esitetyt väitteet olivat virheellisiä. Tämä vahvistui, kun ensimmäisen lainopillisen lausunnon tekijä vastasi toiseen lausuntoon ja pitäytyi antamissaan neuvoissa. Kunta huomauttaa, että toinen lausunto oli selvästi poliittinen, sillä kunnanvaltuuston oppositiopuolueet esittivät sitä koskevan pyynnön. Siitä, että toinen lausunto oli yksityiskohtaisempi (johdanto-osan 14 kappale), ei voida tehdä minkäänlaisia päätelmiä siinä esitettyjen väitteiden paikkansapitävyydestä.

(27) Tältä osin kunta toteaa lisäksi, että NEC:n ja kunnan väliseen sopimukseen sovelletaan kansallista yksityisoikeutta ja näin ollen ainoastaan hollantilainen tuomari voi arvioida NEC:n vaateen mahdollista pätevyyttä.

(28) Kolmanneksi osto-option arvon määrittelyn osalta Alankomaat on myös toimittanut lisäselvennyksiä. Alankomaat huomauttaa, että edun (ja siten valtiontuen) olemassaoloa ei voida olettaa pelkästään sen takia, että hinta määritellään neuvottelujen perusteella. NEC:n tapauksessa osto-option hinta määriteltiin riippumattoman arvioinnin perusteella ja siksi se on Alankomaiden viranomaisten mukaan markkinaehtoinen. Alankomaat väittääkin, että liiketoimi ei ollut valikoiva eikä sillä annettu etua NEC:lle.

(29) Alankomaat vetoaa siihen, ettei toimenpide ole valikoiva, jos se perustuu yleiseen kansalliseen toimenpiteeseen. Liiketoimi perustuu erityisesti siviililakiin, jonka soveltamisala on yleinen ja jota sovelletaan kaikkiin yrityksiin. Liiketoimen arvo perustui siviililain säännöksiin, joissa säädetään ”kohtuullisen hinnan” maksamisesta. Alankomaiden mukaan näin meneteltiin, sillä riippumaton arviointi tehtiin huhtikuussa 2009. Arvioinnin mukaan liiketoimi ei ollut valikoiva.

(30) Vaikka liiketointa olisi pidetty valikoivana, NEC ei olisi saanut etua, koska kunta toimi markkinasijoittajana ja maksoi markkinahinnan. Alankomaat korostaa komission päätöksentekokäytäntöä, jonka mukaan on käytettävä maa-alueen kauppaa koskevaa tiedonantoa, kun kyse on muiden omaisuuserien ja kiinteistöä koskevien oikeuksien arvioinnista. Koska käsiteltävässä asiassa liiketoimi perustuu arviointiin maa-alueen kauppaa koskevan tiedonannon mukaisesti, sitä voidaan pitää markkinaehtoisena. Vaikka maa-alueen kauppaa koskevaa tiedonantoa ei sovellettaisi, liiketoimi olisi silti markkinaehtoinen, sillä yksityinen markkinasijoittaja on myös määrittänyt osto-option arvon riippumattoman arvioinnin perusteella.

(31) Kunta korostaa, että liiketoimen arvon ja De Eendracht -keskuksen arvon välillä on läheinen yhteys. Riippumattomassa arviointiraportissa (päivätty 7 päivänä huhtikuuta 2009) painotettiin kahta arvoa. Toisaalta siinä määriteltiin myyntihinta, jonka myyjä voisi saada kyseiseen keskukseen liittyvän rakennusoikeuden myynnistä (30 vuoden ajaksi) kunnan ja NEC:n välisen olemassa olevan vuokrasopimuksen perusteella […] (*). Toisaalta siinä määriteltiin myyntihinta, jonka myyjä voisi saada myymällä kyseiseen keskukseen liittyvän rakennusoikeuden NEC:n ja sen alivuokralaisten välisten alivuokraussopimusten perusteella ottaen huomioon markkinavuokran kehityksen. Sekä NEC ja kunta että NEC ja kolmannet osapuolet olivat tehneet urheilukeskusta koskevia vuokrasopimuksia (NEC:n toimiessa urheilukeskuksen toiminnanharjoittajana), katso myös johdanto-osan 8 kappale. Tämä toinen hinta oli […] euroa.

(32) Nämä kaksi arviointia perustuivat toisin sanoen oletukseen, että kyseinen urheilukeskus myytäisiin vuokrattuna. Alankomaat väittää, että Alankomaiden oikeuden mukaan myynti ei muuta vuokratilannetta. Omaisuuden uusi omistaja korvaa edellisen omistajan vuokranantajana. Siksi on yleistä, että vuokratun omaisuuden myyntiarvo määritetään vuokratulojen mukaan.

(33) Riippumattoman arvioinnin mukaan kunta voisi myydä vuokratun De Eendracht -keskuksen kolmannelle osapuolelle enintään […] euron hintaan. Alankomaiden mukaan tämä vastaa enimmäishintaa, jota NEC:ltä voitaisiin pyytää urheilukeskuksesta. Kun NEC olisi hankkinut De Eendracht -keskukseen liittyvän rakennusoikeuden, se voisi myydä kyseisen oikeuden enintään […] euron hintaan. Alankomaiden mukaan tämä tarkoittaa, että NEC menettäisi enintään […] 2 064 000 euron mahdollisen edun. NEC:n kanssa käytyjen neuvottelujen aikana osto-option lopullinen arvo määriteltiin […] 2 223 000 euroksi. […]. Komissio toteaa, että arvioinnissa ei nimenomaisesti otettu huomioon konkreettista tilannetta eli tilannetta, jossa NEC hankkisi urheilukeskuksen itse.

(34) Alankomaat on toimittanut lisää taustatieoja arviointiraportissa käytetyistä vuokraluvuista selventääkseen näiden arviointien keskeisiä eroja. Alankomaat huomauttaa erityisesti, että monet tekijät laskivat NEC:lle määriteltyä vuokrahintaa:

a) Exploitatiemaatschappij De Goffert B.V. ei pelkästään vuokrannut urheilukeskusta, vaan toimi myös operatiivisena yrityksenä, joka alivuokrasi osia keskuksesta kolmansille osapuolille. De Eendracht oli selkeästi kokeiluluonteinen, ja kunta käytti tämän uuden keskuksen toteuttamista vahvistaakseen keskuksen yhteyttä yhteiskunnallisiin toimintoihin, taloudelliseen ympäristöön ja ympäröiviin asuinalueisiin. Ei ollut varmaa, menestyisivätkö nämä sosiotaloudelliset hankkeet käytännössä, eikä voitu sulkea pois mahdollisuutta, että kolmannet osapuolet jättäytyisivät pois. Tämä lisäsi Exploitatiemaatschappij De Goffert B.V:lle koituvaa riskiä.

b) Exploitatiemaatschappij De Goffert B.V. huolehti myös kenttien ylläpidosta ja uusimisesta, joka oli aiemmin kunnan vastuulla.

c) NEC oli ainut mahdollinen osapuoli, joka pystyi toteuttamaan kunnan sosioekonomiset tavoitteet.

d) NEC:llä oli alun perin kyseiseen keskukseen liittyvä rakennusoikeus, mutta se luopui tästä ilmaiseksi (ks. johdanto-osan 23 kappale).

Tämän perusteella Alankomaat katsoo, että NEC:n maksama vuokrahinta, joka on verotuksessa lasketun ensimmäisen arvon perustana, on markkinaehtoinen.

(35) Lisäksi Alankomaat on todennut, että NEC:n ja kunnan välistä vuokrasopimusta on pidettävä määräaikaisena vuokrasopimuksena, jota kunta ei voi päättää ennen sen päättymisajankohtaa, jolloin myös rakennusoikeus siirrettiin NEC:lle. Tämä selittää, miksi verotuksessa laskettiin ensimmäinen arvo kiinteän vuokran perusteella, kun taas toisessa arvossa otettiin huomioon markkinavuokran kehitys.

(*) Luottamuksellinen tieto.

(36) Alankomaat korostaa, että NEC:lle osto-optiosta suoritettavaa 2,2 miljoonan euron summaa ei maksettu, vaan se käytettiin pikemminkin osittain NEC:n maksamattomien saatavien maksuun ja osittain vuokran ennakkomaksuun (takuuvuokraan). Samalla vuokrasopimusta pidennettiin helmikuun 2043 loppuun ja vuokraa korotettiin […]. Jos oletetaan, että alkuperäinen vuokra oli markkinaehtoinen, Alankomaat väittää, että vuokrankorotuksen jälkeen uusi vuokra on markkinatasoa korkeampi. Vaihtoehtoisesti uutta vuokraa olisi Alankomaiden mukaan pidettävä markkinaehtoisena.

(37) Neljänneksi Alankomaat väittää, että kunta otti huomioon NEC:n rahoitustilanteen liiketoimen tekohetkellä. Liiketoimen tekohetkellä kunta oli saanut tietoja, joiden perusteella se oletti – NEC:n talousvaikeuksista huolimatta – olevan mahdollista, että NEC voisi käyttää osto-optionsa. Yhdessä kirjeessään (ks. johdanto-osan 10 kappale) NEC oli nimenomaisesti ilmoittanut kunnalle, että eräs kaupallinen osapuoli voisi olla kiinnostunut De Eendrachtin ostamisesta mahdollisesti NEC:n kautta. Näin ollen NEC:n mahdolliset taloudelliset vaikeudet eivät välttämättä estäneet sitä ostamasta De Eendrachtia. Lisäksi kunnalle ilmoitettiin 3 päivänä syyskuuta 2010, että NEC oli saanut rahoitusta kaupalliselta toimijalta: yritys […] oli ostanut ennalta osan kausien 2011–2012, 2012–2013 ja 2013–2014 (kausi)lipuista. Tähän liiketoimeen komissio viittasi menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä, mutta – toisin kuin menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessä todettiin – rahoitus ei muodostunut takauksesta ja hinta oli paljon korkeampi kuin kyseisessä päätöksessä mainittu 1,9 miljoonaa euroa (eli noin 4 miljoonaa euroa) (ks. johdanto-osan 16 kappale). Tämä kaupallisen sijoittajan luottamuksen osoitus NEC:n taloudelliseen tilanteeseen oli yksi lisäsyy, jonka perusteella kunta katsoi mahdolliseksi, että NEC pystyisi käyttämään De Eendrachtia koskevan osto-optionsa.

(38) Alankomaiden mukaan kunta toimi näin ollen markkinasijoittajan tavoin ja otti huomioon NEC:n (oletetun) taloudellisen tilanteen kyseisenä ajankohtana.

(39) Vaihtoehtoisesti Alankomaat katsoo, että vaikka toimenpidettä pidettäisiinkin tukena, se olisi sisämarkkinoille soveltuvaa tukea. Alankomaiden mukaan suuntaviivojen ehdot täyttyvät ja toimenpidettä voitaisiin näin ollen pitää sisämarkkinoille soveltuvana perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla. Tämän tueksi Alankomaat esitti tosiseikkoja koskevia tietoja.

(40) NEC:n taloudellisen tilanteen osalta liiketoimen tekohetkellä Alankomaat esitti lisätodisteita siitä, että NEC oli talousvaikeuksissa oleva yhtiö. Kunta oli tilannut seuran taloudellista tilannetta ja tulevaisuudennäkymiä koskevan raportin, jonka tilintarkastusyritys BDO ([7]) toimitti pian liiketoimen jälkeen (29 päivänä lokakuuta 2010). Siinä viitataan yhtiön negatiiviseen tulokseen […], negatiiviseen omaan pääomaan […] ja käyttöpääoman negatiiviseen kehitykseen […]. Raportissa osoitetaan, että NEC:n tulos oli ollut negatiivinen ja heikentynyt kolmen viime vuoden aikana. Vaikka NEC onnistui samana ajanjaksona pitämään nettotuloksen positiivisena (siirto-oikeuksien ja pelaajien myynnistä saatujen tulojen ansiosta), raportissa osoitetaan selvästi, että tulotaso oli laskenut, kun taas NEC:n kustannusrakenne oli suurelta osin muuttumaton. Lisäksi oma pääoma oli ollut negatiivinen kolmen viime vuoden aikana ja NEC:n vakavaraisuus oli laskenut samalla ajanjaksolla.

(41) Rakenneuudistussuunnitelman osalta NEC laati parannussuunnitelman (”Plan van Aanpak”) ([8]) taloudellisten ongelmien ratkaisemiseksi. Tämä suunnitelma toimitettiin KNVB:lle elokuussa 2010. Siihen sisältyy kuvaus taloudellisen tilanteen olosuhteista, vertailu vastaaviin jalkapalloseuroihin ja suunnitellut toimenpiteet luokan 2 saavuttamiseksi (mikä osoittaa, että seuran taloudellinen vakaus on ”riittävä”, ks. myös johdanto-osan 75 kappale).

(42) Vastasuoritteiden osalta Alankomaat toteaa, että jos tukea on annettu, se on suuruudeltaan vähäistä, joten kielteisiä vaikutuksia kilpailuun on suhteellisen vähän. Tästä huolimatta KNVB:n rakenneuudistussuunnitelmaan sisällytettiin useita vastasuoritteita.

(43) Lisäksi mahdollinen tuki rajoitettiin välttämättömään vähimmäismäärään. Tältä osin merkittävä oma osuus rakenneuudistukseen toteutettiin johdanto-osan 16 ja 37 kappaleessa mainitun toimenpiteen avulla, kun taas lainan takaisinmaksuehtoja koskeva muutos johti siihen, että kiinteät takaisinmaksukustannukset vähenivät 250 000 eurolla vuodessa.

(44) Seurannan osalta Alankomaat on sitoutunut toimittamaan tarvittavat raportit komissiolle.

([7]) ”*Onderzoek naar financiële situatie en financieel toekomstperspectief N.E.C. Nijmegen*”, BDO:n raportti 29 päivältä lokakuuta 2010, Nijmegen.
([8]) Plan van Aanpak NEC, elokuu 2010.

(45) Lopuksi Alankomaat vahvistaa, ettei NEC:lle ole myönnetty eikä myönnetä muuta tukitoimenpidettä.

4. TOIMENPITEEN ARVIOINTI

4.1 Perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki

(46) Perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdan mukaan valtiontukea on jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa ja joka vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa säädetyt ehdot ovat kumulatiivisia, joten kaikkien ehtojen on täytyttävä, ennen kuin toimenpide katsotaan valtiontueksi.

(47) Kunta osti De Eendrachtia koskevan osto-oikeuden, joka NEC:llä väitettiin olevan, 2,2 miljoonalla eurolla. Kyseinen liiketoimi rahoitettiin valtion varoista, koska siihen tarvittavat rahat saatiin kunnalta. Alankomaat ei kiistä tätä.

(48) Mahdollisesta vaikutuksesta sisämarkkinoihin komissio toteaa, että NEC on osallistunut Euroopan jalkapalloturnauksiin. Jalkapallo-otteluihin osallistumisen lisäksi ammattilaisjalkapalloseurat harjoittavat liiketoimintaa useilla muilla markkinoilla, joita ovat muiden muassa ammattilaispelaajien siirtomarkkinat, mainostaminen, sponsorointi, tuotemyynti ja mediaoikeudet. Ammattilaisjalkapalloseuralle myönnettävä tuki vahvistaa sen asemaa kyseisillä kansainvälisillä markkinoilla. Jos valtion varoilla annetaan valikoivaa etua ammattilaisjalkapalloseuralle, tällainen tuki voi näin ollen todennäköisesti vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan perussopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla ([9]) siitä riippumatta, missä sarjassa asianomainen seura pelaa.

(49) Kunnanvaltuuston nimenomaisesti hyväksymän toimenpiteen valikoivuutta ei voida myöskään epäillä. Alankomaat on väittänyt, että toimenpide perustui yleiseen kansalliseen lainsäädäntöön (ks. johdanto-osan 29 kappale) eikä se siksi ollut valikoiva. Komissio katsoo kuitenkin, että vaikka NEC:n ja kunnan välistä sopimusta voidaan pitää sopimuksena, johon sovelletaan yleistä alankomaalaista oikeutta, sopimuksen erityispiirteet eivät perustu pelkästään yleisiin periaatteisiin vaan myös NEC:n ja kunnan välisen sopimuksen / välisten sopimusten erityisiin määräyksiin. Näin ollen on selvää, että toimenpide koskee tiettyä yritystä, NEC:tä, ja on siksi valikoiva.

(50) Alankomaat katsoo, että NEC ei saanut etua ja että toimenpide toteutettiin markkinaehdoin. Alankomaat huomauttaa erityisesti, että NEC:llä oli De Eendrachtia koskeva pätevä osto-optio ja että kyseisen oikeuden ostohinta määriteltiin riippumattoman arvioinnin perusteella.

(51) Kyseisen vaateen pätevyyden osalta Alankomaat on toimittanut lisäselvennyksiä syistä, joiden vuoksi ensimmäistä lainopillista lausuntoa noudatettiin toisen sijasta. Lisäksi Alankomaat korosti, että TIP:n kehittäminen ei luultavasti olisi ollut mahdollista, jos De Eendracht olisi myyty NEC:lle. Se, että kunta maksoi NEC:lle siitä, että se luopuu osto-optiosta, oli selvästi kunnan edun mukaista.

(52) On todettava, että on epäselvää, millainen hinta NEC:n olisi pitänyt maksaa kunnalle, jos se olisi käyttänyt osto-optionsa ja hankkinut De Eendrachtin. Alankomaat on väittänyt, että jos hintaa ei ole sovittu, ostajan on Alankomaiden siviililain mukaan maksettava kohtuullinen hinta. Siltä osin kuin tällainen kohtuullinen hinta on lähellä tai vastaa De Eendrachtiin liittyvän rakennusoikeuden markkina-arvoa, osto-optiolla näyttäisi olevan vain vähäinen taloudellinen arvo. Siinä tilanteessa 2,2 miljoonan euron korvaus näyttää olleen kohtuuttoman korkea ja antaneen etua NEC:lle.

(53) Riippumatta siitä, oliko NEC:llä itse asiassa pätevä osto-optio, ja riippumatta Alankomaiden siviililain tulkintaa koskevista muista väitteistä, komissio katsoo, että keskeinen kysymys on se, tapahtuiko liiketoimi markkinaehdoin ja toimiko kunta yksityisen toimijan tavoin.

([9]) Saksaa koskevat komission päätökset, joista 20 päivänä maaliskuuta 2013 annetut päätökset koskevat Multifunktionsarena der Stadt Erfurt -areenaa (asia SA.35135 (2012/N)) (12 kohta) ja Multifunktionsarena der Stadt Jena -areenaa (asia SA.35440 (2012/N)), tiivistelmät *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (EUVL C 140, 18.5.2013, s. 1), ja joista 2 päivänä lokakuuta 2013 annettu päätös koskee Fußballstadion Chemnitz -stadionia (asia SA.36105 (2013/N)), tiivistelmä *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (EUVL C 50, 21.2.2014, s. 1) (12–14 kohta); Espanjaa koskevat 18 päivänä joulukuuta 2013 annetut komission päätökset, jotka koskevat mahdollista valtiontukea neljälle espanjalaiselle ammattilaisjalkapalloseuralle (asia SA.29769 (2013/C)) (28 kohta), Real Madrid CF -seuraa (asia SA.33754 (2013/C)) (20 kohta) ja väitettyä tukea kolmelle Valencian jalkapalloseuralle (asia SA.36387 (2013/C)) (16 kohta). Nämä päätökset on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* (EUVL C 69, 7.3.2014, s. 99).

(54) Tältä osin komission on arvioitava, olisiko yksityinen sijoittaja osallistunut vastaavin ehdoin arvioinnin kohteena olevaan liiketoimeen. Hypoteettisen yksityisen sijoittajan toiminta on markkinataloudessa järkevästi toimivan sijoittajan toimintaa, ja sijoittaja pyrkii maksimoimaan voittonsa ottamalla huomioon riskin, joka on hyväksyttävissä tiettyyn tuottoon verrattuna. Markkinataloussijoittajaperiaatetta ei noudatettaisi, jos osto-option hinta olisi korkeampi kuin markkinahinta. Komissio katsoo, että monet arviointimenettelyn tekijät osoittavat, että hinta ei ole markkinataloussijoittajaperiaatteen mukainen.

(55) Ensinnäkään ei ole selvää, miksi osto-option arvo vastaisi toisaalta kunnan ja NEC:n välisen vuokrasopimuksen perusteella määritettävän urheilukeskuksen myyntiarvon ja toisaalta NEC:n ja sen alivuokralaisten välisten sopimusten perusteella määritettävän myyntiarvon välistä eroa, kun otetaan huomioon myös markkinavuokran kehitys. Komissio toteaa, että kunta pyysi näiden kahden myyntiarvon riippumatonta arviointia eikä niinkään osto-option arviointia. Muita perusteluja tai väitteitä ei esitetä siitä, miksi näiden kahden arvon välinen ero vastaisi osto-option arvoa.

(56) Toiseksi, näiden kahden arvon käyttö osto-option arvon määrittelyssä näyttää perustuvan oletukseen, että myynti kenelle tahansa kolmannelle osapuolelle tapahtuu jompaankumpaan hintaan, mutta toista ei oteta huomioon. Ensimmäinen arvo […] määritetään sen perusteella, että kunta myy vuokratun kohteen rakennusoikeuden kolmannelle osapuolelle ja NEC:n kanssa tehty vuokrasopimus voi toimia ”rajoitteena” kenelle tahansa ostajalle. Sen sijaan, koska Alankomaat väittää, että vuokrasopimusta ei voida päättää ennen rakennusoikeuden siirtoa NEC:lle; ainoastaan NEC olisi voinut edelleen harjoittaa urheilukeskuksen toimintaa suhteessa kolmansiin. Näin ollen ainoastaan NEC, eikä mikään kolmas osapuoli, voi realisoida toisen arvon […] (vuokratun kohteen mahdollinen myyntiarvo alivuokrasopimusten perusteella). Tämä ”yhdistetty” lähestymistapa vahvistaa käsitystä, jonka mukaan osto-option hinnan määrittäminen tämän perusteella ei olisi ollut järkevää markkinatoimijalle.

(57) Kolmanneksi ja tähän liittyen, jos lähtökohdaksi otetaan, että NEC, ei kolmas osapuoli, luopuu osto-optiosta, näyttää siltä, että hinta, joka maksetaan siitä, että NEC luopuu osto-optiosta, ei vastaa NEC:n optiosta luopumisen takia ”menettämiä etuja”. Alankomaiden mukaan NEC menetti mahdollisen 2 miljoonan euron edun luopumalla osto-optiostaan (johdanto-osan 33 kappale). Komissio kuitenkin toteaa, että NEC:n voidaan odottaa pysyvän urheilukeskuksen toiminnanharjoittajana myös sen jälkeen, kun se on luopunut osto-optiostaan. Näin ollen se voisi edelleen saada samoja vuokratuloja, joiden perusteella laskettiin toinen arvo, jota käytettiin liiketoimen hinnan määrittämisessä […]. Komissio katsoo, että todellinen etu, jonka NEC menetti luopumalla osto-optiostaan, olisi sen sijaan ollut kunnalle maksettava vuokra, jota sen ei enää olisi tarvinnut maksaa, jos se olisi ostanut urheilukeskuksen.

(58) Neljänneksi kunta maksoi joka tapauksessa enemmän kuin sen summan, jonka se määritteli arviointiraportin perusteella ([…] ks. johdanto-osan 33 kappale). Komissio katsoo, että ainakin näiden kahden arvon välinen ero on tukea. Alankomaiden viranomaisten mukaan ero johtuu NEC:n kanssa käydyistä neuvotteluista, ja joka tapauksessa 2,2 miljoonan euron summa maksetaan takaisin. Alankomaat on tosiaankin selvittänyt, että pidentämällä vuokra-aikaa ja nostamalla vuosivuokraa varmistetaan, ettei liiketoimi aiheuta kunnalle talousarvio-vaikutuksia (johdanto-osan 36 kappale).

(59) Viidenneksi komissio toteaa takaisinmaksusta, että sitä, että NEC käytti 2,2 miljoonaa euroa kunnalle maksamatta jääneiden saatavien ja vuokrien kattamiseen, ei voida pitää takaisinmaksuna. Vuosivuokran korotusta (johdanto-osan 36 kappale) voidaan pitää tuen takaisinmaksuna ainoastaan, jos korotuksen jälkeinen vuokra on selvästi markkinoilla perittävää vuokraa korkeampi. Alankomaat ei toimittanut todisteita, jotka tukisivat väitettä, että tammikuusta 2011 alkaen korotettua vuokraa voidaan pitää markkinatasoa korkeampana vuokrana. Tältä osin komissio toteaa, että NEC:n kunnalle maksama vuokra koko urheilukeskuksesta on alhaisempi kuin vuokra, jota NEC tällä hetkellä saa keskuksen tiettyjen osien alivuokraamisesta, vaikka arviointiraportissa esitetään, että NEC voisi saada jopa korkeampaa vuokraa tulevaisuudessa.

(60) Komissio toteaa lisäksi, että vaikka alkuperäinen vuokrataso olisi vastannut markkinatasoa, kun otetaan huomioon asiayhteys kyseisenä ajankohtana (johdanto-osan 34 kappale), näyttää siltä, että ainakin jotkin tekijöistä, jotka tuolloin laskivat vuokrahintaa, eivät enää ole merkityksellisiä uuden vuokratason määrittämisa-jankohtana. Erityisesti urheilukeskuksen toimintaan liittyvien riskien voidaan olettaa muuttuneen nyt, kun se on toiminut menestyksekkäästi yli viisi vuotta. Rakennusoikeuden osto-optiosta luopumisella ei enää myöskään ollut

merkitystä, sillä kyseisellä liiketoimella ratkaistiin tulevaa omistajuutta koskeva kysymys. Siksi voitiin odottaa, että markkinoiden vuokratasot olisivat tammikuussa 2011 korkeammat kuin vuonna 2003, jolloin kunnan ja NEC:n välinen vuokrasopimus tehtiin. Jos näin on, korotetun vuokran ei voida täysin katsoa vastaavan tuen takaisinmaksua.

(61) On myös syytä todeta, että takaisinmaksu tapahtuu 33 vuoden aikana ja ettei tulevia maksuja ole vielä diskontattu.

(62) Ennen kaikkea Alankomaat ei toimittanut todisteita siitä, että kunta olisi suorittanut perusteellisen arvioinnin ja laskelman markkinoiden vuokratasosta ennen kuin se vahvisti korotetun vuokran. Sen sijaan se, ettei liiketoimella ollut vaikutusta talousarvioon, oli uuden vuokratason laskennan lähtökohtana.

(63) Kuudenneksi ei ole selvää, että kunnan tästä liiketoimesta saamat edut ovat oikeassa suhteessa 2,2 miljoonan euron suoriin kustannuksiin. Näyttää siltä, että kunta on maksanut paljon enemmän kuin se olisi voinut saada (vuokratun) urheilukeskuksen myynnistä pelkästään suojatakseen omistajuutta, joka sillä jo oli. Kunta on väittänyt, että TIP:n kehittämisen taloudellinen merkitys oli erittäin suuri, kun otetaan huomioon TIP:n odotetut vaikutukset kunnan talouteen. Urheilukeskuksen omistajuuden säilymisen odotettu lisäarvo voi osaltaan selittää kunnan halukkuuden maksaa korkeampaa hintaa. Kunta ei kuitenkaan ole nimenomaisesti tehnyt liiketointa koskevaa kustannus-hyötyanalyysia, jossa otetaan huomioon TIP-hankkeen pitkän aikavälin arvo. Komissio katsoo, että markkinatoimija olisi tehnyt tarkemman arvioinnin osto-option hankintaa koskevan sijoituksen tuotto-odotuksesta.

(64) Lopuksi komissio katsoo, että tuolloin käytettävissä olleiden tietojen mukaan kunta ei ottanut riittävästi huomioon NEC:n senhetkisiä talousvaikeuksia ja niiden vaikutusta sen valmiuteen ostaa De Eendrachtia koskeva rakennusoikeus. Vaikka kolmannet osapuolet olivat osoittaneet kiinnostusta kumppanuuteen NEC:n kanssa, talouden kokonaistilannetta ei voitu jättää huomiotta ja sen voitiin odottaa vaikuttavan NEC:n neuvotteluasemaan kunnan hyödyksi.

(65) Kaikista näistä syistä komissio katsoo, ettei kunta toiminut markkinataloussijoittajan tavoin, vaan myönsi tukea NEC:lle maksamalla NEC:lle siitä, että se luopui osto-optiostaan 2,2 miljoonasta eurosta. Tuen tarkkaa määrää ei voida määrittää Alankomaiden toimittamien tietojen perusteella. Jos 2,2 miljoonan euron enimmäismäärää voidaan pitää välttämättömänä rakenneuudistussuunnitelman toteuttamiseksi, tuen tarkka määrä ei ole merkityksellinen arvioitaessa tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille.

4.2 **Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukainen arviointi**

(66) Komission on arvioitava, voidaanko NEC:n hyväksi toteutetun tukitoimenpiteen katsoa soveltuvan sisämarkkinoille. Perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdassa mainittujen poikkeusten osalta komissio toteaa, ettei mikään Alankomaiden alue kuulu perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a alakohdan poikkeusten soveltamisalaan. Tarkasteltavana olevalla tukitoimenpiteellä ei edistetä Euroopan yhteistä etua koskevaa tärkeää hanketta, eikä sen avulla poisteta Alankomaiden taloudessa olevaa vakavaa häiriötä 107 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti. Tukitoimenpiteen ei myöskään voida väittää edistävän kulttuuria tai kulttuuriperintöä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan d alakohdan mukaisesti.

4.2.1 *Sovellettavat suuntaviivat*

(67) Alankomaat katsoo, että mikäli komissio – toisin kuin Alankomaat – pitäisi tarkasteltavana olevia toimenpiteitä valtiontukena, tapaukseen voitaisiin soveltaa perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa mainittua poikkeusta, jolla sallitaan tietyn taloudellisen toiminnan kehityksen edistämiseen annettava tuki, joka ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(68) Arvioidessaan ”taloudellisen toiminnan kehittämisen” käsitteen sisältöä urheilun alalla komissio ottaa asianmukaisesti huomioon perussopimuksen 165 artiklan 1 kohdan ja 165 artiklan 2 kohdan viimeisen luetelmakohdan, joissa säädetään, että unionin tulee myötävaikuttaa Euroopan urheilun edistämiseen ottaen huomioon sen erityispiirteet, vapaaehtoisuuteen perustuvat rakenteet sekä yhteiskunnallisen ja kasvatuksellisen tehtävän.

(69) Arvioidakseen tukitoimenpiteitä perussopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti komissio on antanut lukuisia asetuksia, puitteita, suuntaviivoja ja tiedonantoja tukimuodoista ja horisontaalisista tai alakohtaisista tavoitteista, joita varten tukea annetaan.

(70) Komissio katsoo, että on asianmukaista arvioida, voitaisiinko suuntaviivoissa ([10]) esitettyjä perusteita soveltaa. Tässä yhteydessä komissio toteaa, että ammattilaisjalkapalloa ei ole suljettu suuntaviivojen soveltamisalan ulkopuolelle. Näin ollen tämä taloudellinen toiminta kuuluu suuntaviivojen soveltamisalaan.

(71) Heinäkuussa 2014 komissio julkaisi uudet suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen ([11]). Niitä ei kuitenkaan voida soveltaa tähän vuonna 2010 myönnettyyn tukeen, josta ei ollut ilmoitettu. Uusien suuntaviivojen 137 kohdan mukaan uusia suuntaviivoja sovelletaan ilman ennakolta annettua lupaa myönnettyihin pelastamis- tai rakenneuudistustukiin vain, jos tämä tuki on osittain tai kokonaan myönnetty sen jälkeen, kun nämä suuntaviivat on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Vuoden 2014 suuntaviivojen 138 kohdan mukaan komissio tekee kaikissa muissa tapauksissa tutkimuksen tuen myöntämishetkellä sovellettujen suuntaviivojen perusteella, eli tässä tapauksessa tutkimus tehdään ennen vuotta 2014 sovellettujen suuntaviivojen perusteella.

4.2.2 *NEC vaikeuksissa olevana yrityksenä*

(72) Suuntaviivojen 10 kohdan c alakohdan mukaan yrityksen katsotaan olevan vaikeuksissa, jos se yhtiömuodosta riippumatta täyttää kansallisessa lainsäädännössä vahvistetut edellytykset yhtiön asettamiselle yleistäytäntöönpanomenettelyyn maksukyvyttömyyden vuoksi. Suuntaviivojen 11 kohdassa todetaan, että näiden olosuhteiden puuttuessa yrityksen voidaan silti katsoa olevan vaikeuksissa, jos vaikeuksissa olevan yrityksen tavanomaiset merkit, kuten kasvavat tappiot, lisääntyvä velkaantuminen, tulorahoituksen pienentyminen ja niin edelleen, ovat nähtävissä. Yritys voidaan kuitenkin katsoa tukikelpoiseksi vasta kun on varmistettu, ettei yritys kykene saneeraukseen omilla taikka omistajiltaan/osakkailtaan tai markkinalähteistä saduilla varoilla.

(73) Alankomaat väitti aluksi, ettei NEC ollut vaikeuksissa oleva yritys vuosina 2008–2009. Johdanto-osan 16 kappaleessa esitetyt tosiseikat osoittavat kuitenkin, että NEC oli vakavissa talousvaikeuksissa, jotka vaaransivat sen tulevaisuuden ammattilaisjalkapalloseurana. Komission mukaan NEC oli näin ollen selvästi vaikeuksissa oleva yritys. Menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen antamassaan vastauksessa Alankomaat myönsi, että NEC oli vaikeuksissa ja oli ollut vaikeuksissa liiketoimen toteuttamishetkellä. Se toimitti tältä osin lisätodisteita (ks. johdanto-osan 40 kappale), joista kävi erityisesti ilmi, että NEC:n tulos oli ollut negatiivinen ja heikentynyt ajan mittaan. Näin ollen NEC:lle myönnetyn valtiontuen soveltuvuutta on arvioitava suuntaviivojen perusteella.

4.2.3 *Pitkän aikavälin elinkelpoisuuden palauttaminen*

(74) Suuntaviivojen 3.2 jaksossa edellytetään, että tuen myöntämisen edellytyksenä on oltava sellaisen rakenneuudistussuunnitelman täytäntöönpano, jolla yrityksen pitkän aikavälin elinkelpoisuus palautetaan kohtuullisessa ajassa (ks. suuntaviivojen 34–37 kohta). Komissio toteaa, että tällaiset edellytykset asetettiin NEC:n KNVB:lle laatiman suunnitelman yhteydessä elokuussa 2010.

(75) Tässä yhteydessä komissio muistuttaa, että kunkin alankomaalaisen ammattilaisjalkapalloseuran tulee saada KNVB:ltä lupa, jonka saaminen edellyttää lukuisien eri velvoitteiden täyttämistä. Yksi nykyisen järjestelmän asettamista velvoitteista koskee seuran talouden terveyttä. Seuran taloutta arvioidaan kolme kertaa kullakin kaudella sellaisen taloudellisen selvityksen perusteella, jossa kerrotaan muun muassa seuran senhetkisestä taloustilanteesta sekä seuraavan kauden talousarviosta. Näiden selvitysten perusteella seurat jaetaan kolmeen luokkaan (1: puutteellinen, 2: riittävä, 3: hyvä). Luokkaan 1 kuuluva seura voidaan velvoittaa esittämään parannussuunnitelma, jolla se aikoo nousta luokkaan 2 tai 3 kolmen vuoden kuluessa. Mikäli seura ei noudata suunnitelmaa, KNVB voi langettaa seuralle seuraamuksia, joita ovat muun muassa virallinen varoitus, ottelupisteiden vähentäminen ja – viimeisenä keinona – luvan peruminen. Tässä yhteydessä on myös todettava, että Alankomaissa ammattilaisjalkapalloseura menettää lupansa, jos se julistetaan konkurssiin. Jos seuralle perustetaan seuraaja, uutta seuraa ei hyväksytä suoraan ammattilaisjalkapallon sarjoihin, vaan sen on aloitettava pelaaminen toiseksi korkeimmassa harrastesarjassa.

([10]) Ks. alaviite 5.
([11]) Komission tiedonanto – Suuntaviivat valtiontuesta rahoitusalan ulkopuolisten vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseen ja rakenneuudistukseen (EUVL C 249, 31.7.2014, s. 1).

(76) NEC sijoitettiin luokkaan 1 kauden 2009–2010 taloudellisten tietojen perusteella. Sen rakenneuudistussuunnitelmassa esitettiin toimenpiteitä, jotta se voisi nousta luokkaan 2 kolmen kauden jälkeen (kauteen 2012–2013 mennessä).

(77) Rakenneuudistussuunnitelmassa NEC:n talousvaikeuksien pääsyyksi määriteltiin liikevaihdon ja kustannusten välinen ongelmallinen suhde. Syyksi katsottiin erityisesti korkeat henkilöstökustannukset, ja mediaoikeuksista saatavien tulojen väheneminen vaikutti myös negatiivisiin tuloksiin. Rakenneuudistussuunnitelmassa painopiste oli kustannusten vähentämisessä, ja säästöjä haettiin lähinnä pelaajakustannuksista. Toimenpiteisiin kuuluivat henkilöstön vähentäminen (myös rekisteröityjen pelaajien lukumäärän vähentäminen), palkkojen jäädyttäminen ja uusien pelaajien palkkojen alentaminen sekä bonusten vähentäminen. Kolmessa vuodessa henkilöstökustannusten osuus liikevaihdosta oli määrä laskea […] prosenttiin (verrattuna […] prosenttiin maaliskuussa 2010). Useita muita kustannuksia, kuten nuorisokoulutuksen kustannuksia (jalkapalloakatemia), vähennettiin. Kaikista yli […] euron sijoituksista aineettomiin tai aineellisiin hyödykkeisiin oli sovittava KNVB:n lupakomission kanssa, mikä itse asiassa tarkoitti, että NEC ei voinut tehdä yhtään siirtoa.

(78) Komissio katsoo, että rakenneuudistussuunnitelmalla puututaan NEC:n talousvaikeuksien syihin, erityisesti palkoista ja siirtomaksuista syntyviin henkilöstö- ja pelaajakustannuksiin. Ammattilaisjalkapalloseuralta ei voida odottaa toiminnan hajauttamista suuntaviivoissa tarkoitetulla tavalla muille markkinoille, mutta sen voidaan odottaa säästävän omasta ydintoiminnastaan, ja näin NEC on tehnyt. Rakenneuudistussuunnitelma ei perustu ulkoisiin tekijöihin, joihin NEC voi yrittää vaikuttaa mutta joita se ei voi täysin hallita, kuten lisäsponsorien hankintaan ja katsojamäärien kasvattamiseen.

(79) Kauden 2010–2011 talousarviossa NEC aikoi parantaa yrityksen tulosta […] vähentämällä kustannuksiaan […]. Lopputulos oli jopa odotettua parempi: kun tulot pienenivät (pienemmät ottelutulot huonon cup-kauden takia, pienemmät mediaoikeuksista saatavat tulot, vaihtokaupasta saatavien tulojen uudelleenkohdentaminen), myös kustannukset pienenivät […] (henkilöstökustannusten väheneminen, jalkapalloakatemiaan liittyvät säästöt, kaupallisten kustannusten väheneminen). Joulukuussa 2011 KNVB nosti NEC:n luokkaan 2.

(80) Komissio päättelee, että elokuun 2010 rakenneuudistussuunnitelmassa käsiteltiin riittävästi NEC:n talousvaikeuksien syitä seuran elinkelpoisuuden palauttamiseksi pitkällä aikavälillä.

4.2.4 *Kilpailun kohtuuttoman vääristymisen välttäminen*

(81) Suuntaviivojen 38–42 kohdassa edellytetään, että tuensaaja toteuttaa vastasuoritteita tuen vääristävän vaikutuksen ja sen kaupankäynnin edellytyksiä haittaavien vaikutusten minimoimiseksi. Menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään komissio totesi, että ammattilaisjalkapallo on tässä suhteessa luonteeltaan poikkeuksellinen, ja ehdotti useita toimenpiteitä, jotka ammattilaisjalkapallossa voitaisiin suuntaviivojen mukaan katsoa vastasuoritteiksi; tällaisia olisivat muiden muassa rekisteröityjen pelaajien lukumäärän rajaaminen kansallisen liiton sallimien rajojen puitteissa, palkkojen ylärajan asettaminen alan yleisten standardien alapuolelle, uusista pelaajista maksettavien siirtokulujen kieltäminen tietyksi ajaksi tai yhteiskuntaa hyödyttävien toimintojen lisääminen.

(82) Kuten johdanto-osan 77 kappaleessa selitetään, NEC on todellakin vähentänyt työntekijöiden ja rekisteröityjen pelaajien lukumäärää sekä heille maksettavia palkkoja. Palkkakustannusten oli määrä laskea alle 60 prosenttiin liikevaihdosta. Uusien pelaajien siirtomaksuja ei voitu tehdä rakenneuudistuskauden aikana. Komissio päättelee, että suuntaviivojen edellyttämiä vastasuoritteita toteutettiin, minkä seurauksena NEC:n kilpailuasema ammattilaisjalkapallossa heikkeni.

4.2.5 *Tuen rajoittaminen vähimmäismäärään*

(83) Suuntaviivojen 43–45 kohdassa todetaan, että tuen määrä ja intensiteetti on rajattava välttämättömään vähimmäismäärään. Tuensaajien odotetaan osallistuvan rakenneuudistussuunnitelmaan merkittävällä määrällä omia varojaan.

(84) Komissio toteaa, että rakenneuudistussuunnitelman rahoitus perustuu merkittävässä määrin ulkopuolisiin yksityisiin yrityksiin seuran sisäisesti toteuttamien säästötoimenpiteiden ohella. Liiketoimi […] (johdanto-osan 37 kappale) tuotti NEC:lle noin 4 miljoonaa euroa ulkopuolista rahoitusta. Lisäksi […] lainan takaisinmaksun ehtoja muutettiin vuonna 2010. Vuotuisen takaisinmaksuvelvoitteen sijasta […] takaisinmaksu perustui siitä lähtien siirtotuloihin, millä oli positiivinen vaikutus NEC:n maksuvalmiuteen (ks. johdanto-osan 43 kappale). Ulkopuolinen ja oma rahoitusosuus olivat toisin sanoen yli 4,25 miljoonaa euroa, ja näin ollen tuki, joka on

enintään 2,2 miljoonaa euroa, on joka tapauksessa enintään noin 35 prosenttia kaikista rakenneuudistustoimenpiteistä. Tämä täyttää suuntaviivojen 44 kohdassa esitetyn vaatimuksen, jonka mukaan NEC:n kaltaisessa keskisuuressa yrityksessä vähintään 40 prosenttia rakenneuudistuskustannuksista olisi katettava tuensaajan omalla rahoituksella, mukaan lukien ulkopuolinen rahoitus, joka toimii osoituksena siitä, että tuensaajan elinkelpoisuuteen uskotaan.

4.2.6 *Seuranta ja vuosikertomus*

(85) Suuntaviivojen 49 kohdassa edellytetään, että jäsenvaltio tiedottaa rakenneuudistussuunnitelman moitteettomasta edistymisestä toimittamalla säännöllisesti yksityiskohtaisia kertomuksia. Suuntaviivojen 51 kohdassa määrätään pienten ja keskisuurten yritysten osalta väljemmistä ehdoista, joiden mukaan vuotuista jäljennösten esittämistä yrityksen taseesta ja tuloslaskelmasta pidetään yleensä riittävänä. Alankomaat on sitoutunut esittämään tällaiset kertomukset.

4.2.7 *Tuen ainutkertaisuuden periaate*

(86) Suuntaviivojen 72–77 kohdassa viitataan ainutkertaisuuden periaatteeseen, jonka mukaan rakenneuudistustukea pitäisi myöntää vain kerran kymmenessä vuodessa.

(87) Alankomaat on sitoutunut noudattamaan suuntaviivoissa esitettyä tuen ainutkertaisuuden periaatetta. Alankomaat on vahvistanut, ettei se ole myöntänyt pelastus- tai rakenneuudistustukea NEC:lle liiketoimea edeltäneinä kymmenenä vuotena. Markkinaehtoisuus on myös minkä tahansa NEC:n kanssa käytävien nykyisten tai tulevien neuvottelujen perustana.

5. **PÄÄTELMÄT**

(88) Komissio toteaa, että Alankomaat on toteuttanut tukitoimenpiteen NEC:n hyväksi sääntöjenvastaisesti ja rikkonut siten perussopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa. Asianomaisen tuen voidaan kuitenkin katsoa soveltuvan sisämarkkinoille suuntaviivojen mukaisena rakenneuudistustukena, sillä kaikki suuntaviivoissa asetetut edellytykset tällaiselle tuelle täyttyvät,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Valtiontuki, jonka Alankomaat on toteuttanut Nijmegenin NEC-jalkapalloseuran hyväksi, soveltuu sisämarkkinoille Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaisesti.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Alankomaiden kuningaskunnalle.

Tehty Brysselissä 4 päivänä heinäkuuta 2016.

Komission puolesta
Margrethe VESTAGER
Komission jäsen